

การพัฒนาเห็ดในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อัจฉรา พยัพพานนท์, ชัยโรจน์ ธรรมรัตน์
งานวิชาการเกษตร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมา

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาเห็ดในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เริ่มดำเนินการตั้งปี 2525 – 2544 โดยการดำเนินงานออกเป็น 7 ช่วง ดังนี้ ช่วงที่ 1 เริ่มดำเนินการปี 2525 ดำเนินการทดลองการนำฟ่อนไม้อย่างพารา เพาะเห็ดหูหนู เพาะเห็ดนางรม การนำขี้เลื่อยไม้อย่างพารา เพาะเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรมภูฐาน เห็ดตีนแรด และการใช้ฟางข้าวเพาะเห็ดฟาง พบว่า สามารถผลิตเห็ดได้ทุกชนิด ช่วงที่ 2 ปี 2527 ดำเนินการศึกษาดูแลการใช้ดินพรุเป็นวัตถุดิบผสมในการเพาะเห็ด เพื่อเปรียบเทียบการนำดินพรุมาใช้และการใช้วัสดุในท้องถิ่น คือขี้เลื่อยไม้อย่างพารา โดยการนำดินพรุผสมกับหินปูนฝุ่นเพื่อปรับค่าพีเอชให้เป็นกลาง (pH 7) ตามดำริการทดลองดังนี้ ดำรับที่ 1 ดินพรุ : ขี้เลื่อย : ไร่ข้าว : ดิเกลื้อ อัตรา 50 : 50 : 6 : 0.2 ดำรับที่ 2 ขี้เลื่อยไม้อย่างพารา : ไร่ข้าว : หินปูน : ดิเกลื้อ อัตรา 100 : 6 : 0.5 : 0.2 เพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดนางรมและตีนแรด ซึ่งน้ำหนักรวมผลผลิต พบว่าการใช้ดินพรุและขี้เลื่อยไม้อย่างพารา ผลิตเห็ดที่ได้แต่ละชนิดไม่มีความแตกต่างกัน ช่วงที่ 3 ดำเนินการทดลองในปี 2528 – 2529 ศึกษาการเพาะเห็ดนางฟ้าในโรงเรือนและนอกโรงเรือน โดยการใช้วัสดุในการเพาะ คือ ดินพรุ : ขี้เลื่อย : ไร่ข้าว : ดิเกลื้อ อัตรา 50 : 50 : 6 : 0.2 โดยน้ำหนักแห้ง มีวิธีการเปิดดอก 3 แบบ คือ 1) กรีดถุงเก็บดอกตลอด 2) เปิดถุงเก็บดอกวันที่ 1 แล้วเปลี่ยนถุงอัดลงตะกร้าคลุมผิวหน้าด้วยดินพรุ 3) เปลี่ยนถุงอัดลงตะกร้าคลุมผิวหน้าด้วยดินพรุโดยตรง จากการทดลองพบว่าสามารถเพาะเห็ดนางฟ้าได้ทั้งในและนอกโรงเรือน ผลผลิตที่ได้ไม่มีความแตกต่างกัน วิธีการเปิดดอกโดยการกรีดถุงจะให้ผลผลิตคุ้มค่ากว่า วิธีอื่นทั้งในและนอกโรงเรือน ช่วงที่ 4 ดำเนินการปี 2530 – 2531 การศึกษาขนาดของไม้อย่างพาราหมดสภาพให้น้ำอย่างที่เหมาะสมที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป สำหรับเพาะเห็ดหูหนูพันธุ์พื้นเมือง (*Auricularia sp.*) และเห็ดหูหนูพันธุ์เชิงการค้า (*Auricularia polytricha*) บนฟ่อนไม้อย่างพารายาว 100 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 5 – 10 , 10 – 15 และ 15 – 20 เซนติเมตร พบว่า การใช้ประโยชน์ไม้อย่างพาราหมดสภาพให้น้ำอย่างอายุมากกว่า 20 ปี สามารถใช้เพาะเห็ดหูหนูพันธุ์การค้าได้ แต่ไม่สามารถเพาะเห็ดหูหนูพันธุ์พื้นเมืองได้ และไม้อย่างขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 – 10, 10 – 15 เซนติเมตร สามารถเพาะเห็ดได้ผลผลิต 734.17 และ 650.95 กรัม/พื้นที่ผิว 1 ตารางเมตร อย่างไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ช่วงที่ 5 ดำเนินการในปี 2534 – 2535 ศึกษาการใช้ขี้เลื่อยไม้อย่างพาราและขี้ฟ้ายเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน วางแผนการทดลองแบบ RCB 3 ดำรับการทดลอง 7 ซ้ำ ดำรับที่ 1 ใช้ ขี้เลื่อย : ขี้ฟ้าย : ไร่ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 80 : 20 : 10 ; 5 ดำรับที่ 2 ใช้ขี้เลื่อย : ขี้ฟ้าย : ไร่ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 60 : 40 : 10 : 5 ดำรับที่ 3 ใช้ขี้เลื่อย : ขี้ฟ้าย : ไร่ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 20 : 80 : 10 : 5 โดยในแต่ละสูตรหมักเป็นเวลา 8 วัน นำขึ้นชั้นในโรงเรือนอบไอน้ำด้วยความร้อนอุณหภูมิ 60 – 62 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 ชั่วโมง เมื่ออุณหภูมิ ลดลง 38 องศาเซลเซียส โรยเชื้อเห็ดฟางปริมาณ 2.5 เปอร์เซ็นต์ ผลการทดลองพบว่าปริมาณดอกเห็ดต่อขี้เลื่อยและขี้ฟ้ายแห้ง น้ำหนัก 100 กก. ในดำรับที่ 3 มีปริมาณดอกเห็ดมากที่สุด เท่ากับ 23.52 กก. รองลงมา ดำรับที่ 2 เท่ากับ 17.81 กก. และดำรับที่ 1 น้อยสุดเท่ากับ 12.66 กก. ต่อขี้เลื่อยและขี้ฟ้ายแห้ง น้ำหนัก 100 กก. ตลอดการทดลอง และช่วงที่ 6 ดำเนินการในปี 2535 – 2537 ศึกษาระยะเวลาที่เหมาะสมในการหมักเศษเหลือจากปาล์มน้ำมันเพื่อเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน โดยการหมักเศษเหลือปาล์มน้ำมันส่วนที่เป็นทะลายเปลาปาล์มน้ำมัน ด้วยการเติมปูนแคลเซียมคาร์บอเนต 5 % ยูเรีย 0.5 % โดยน้ำหนัก

หมักจนครบ 1,3 และ 5 เดือนแล้วเติมรำข้าว 5 % โดยน้ำหนัก หมักทิ้งไว้ 1 คืน ย้ายเข้าโรงเรือนอบไอน้ำที่อุณหภูมิ 55 – 57 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 ชั่วโมง แล้วจึงใส่เชื้อเห็ดฟาง เพื่อเก็บผลผลิต ผลการทดลองพบว่า การใช้ ทะลายปาล์มน้ำมันหมักนาน 1 เดือน ปิดทับด้วยขี้เถ้าหมักให้ผลผลิตดีที่สุดคือ 34 กก./วัสดุเพาะ 100 กก. แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการหมักนาน 3 และ 5 เดือน เนื่องจากขี้เถ้าหมักมีธาตุอาหารบางชนิดสูงเป็นแหล่งอาหารที่ดีของเห็ดฟาง ช่วงที่ 7 ดำเนินการ ปี 2539 - 2542 ศึกษาระยะเวลาเก็บรักษาเชื้อเห็ดฟางในน้ำกลั่นนึ่งฆ่าเชื้อ โดยทดสอบเชื้อเห็ดฟางเบอร์ 6 ที่เก็บรักษาในน้ำกลั่นนึ่งฆ่าเชื่อนาน 1, 3, 6, 12, 15 และ 18 เดือน ขยายเส้นใยในปุ๋ยหมักและเพาะด้วยขี้เลื่อยผสมขี้เถ้าในโรงเรือน และช่วงที่ 8 ดำเนินการ ปี 2544 - 2546 ดำเนินการรวบรวมคัดเลือกสายพันธุ์เห็ดฟางจากแหล่งวัสดุต่างๆ เพื่อเป็นสายพันธุ์เชิงพาณิชย์

คำสำคัญ : การเพาะเห็ด ขี้เลื่อยไม้ยางพารา การเกิดดอกเห็ด

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาพพื้นที่ในจังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่ดินมีสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด และน้ำมีปัญหามลพิษไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช ในขณะที่ได้มีการศึกษา พัฒนาปรับปรุงสภาพดินนั้น ซึ่งต้องใช้เวลาในการศึกษาและปรับสภาพในเวลามาก เห็ด ซึ่งเป็นพืชชนิดหนึ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์และโปรตีนสูง การเพาะเห็ดเป็นอาชีพทางการเกษตรอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากสามารถทำได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก การจัดการน้อย ใช้เวลาสั้นกว่าพืชชนิดอื่นๆ ให้อผลผลิตได้รวดเร็วในพื้นที่และน้ำไม่มาก สามารถควบคุมได้ง่าย การลงทุนไม่สูงมากนัก การดำเนินงานไม่ซับซ้อนหรือยุ่งยาก ในสภาพภูมิอากาศภาคใต้ที่มีความชื้นค่อนข้างสูง เหมาะต่อการเพาะเห็ด จึงเลือกเห็ดที่จะใช้เป็นประโยชน์ ในการเสริมรายได้แก่เกษตรกร

ดังนั้น งานวิชาการเกษตรศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาเห็ดในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ขึ้น เพื่อศึกษาวิจัยชนิดของเห็ด การใช้วัสดุในท้องถิ่นและวิธีการเพาะเห็ดที่เหมาะสมในพื้นที่เพื่อนำไปขยายผลทางเศรษฐกิจให้กับเกษตรกรในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างรายได้ในครัวเรือน

อุปกรณ์และวิธีการ

1. อุปกรณ์

- 1.1 หัวเชื้อเห็ดหนูหนู นางรม นางฟ้า นางรมภูฐาน ดินแรต และเห็ดฟาง
- 1.2 ฟางข้าว
- 1.3 ขี้เถ้า
- 1.4 ขี้เลื่อยไม้ยางพารา
- 1.5 รำ
- 1.6 ทะลายปาล์มน้ำมัน
- 1.7 อุปกรณ์สารเคมีอื่นๆ ในการผลิตก้อนเชื้อเห็ด

2. วิธีการ

การศึกษการพัฒนาเห็ดในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เริ่มดำเนินการตั้งปี 2525 – 2537 โดยการดำเนินงานออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

2.1 ช่วงที่ 1 ดำเนินการปี 2525 ดำเนินการทดลองการนำฟ่อนไม้ยางพารา เพาะเห็ดหูหนู เพาะเห็ดนางรม การนำขี้เลื่อยไม้ยางพารา เพาะเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรมภูฐาน เห็ดตีนแรด และการใช้ฟางข้าวเพาะเห็ดฟาง

2.2 ช่วงที่ 2 ปี 2527 ดำเนินการศึกษาทดสอบการใช้ดินพรุเป็นวัตถุดิบผสมในการเพาะเห็ด เพื่อเปรียบเทียบการนำดินพรุมาใช้และการใช้วัสดุในท้องถิ่น คือขี้เลื่อยไม้ยางพารา โดยการนำดินพรุผสมกับหินปูนฝุ่นเพื่อปรับค่าพีเอชให้เป็นกลาง (pH 7) ตามดำรับการทดลองดังนี้

ดำรับที่ 1 ดินพรุ : ขี้เลื่อย : รำข้าว : ดีเกลือ อัตรา 50 : 50 : 6 : 0.2

ดำรับที่ 2 ขี้เลื่อยไม้ยางพารา : รำข้าว : หินปูน : ดีเกลือ อัตรา 100 : 6 : 0.5 : 0.2 เพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดนางรมและตีนแรด ซึ่งน้ำน้ำหนักผลผลิต

2.3 ช่วงที่ 3 ดำเนินการทดลองในปี 2528 – 2529 ศึกษาการเพาะเห็ดนางฟ้าในโรงเรือนและนอกโรงเรือน โดยการใช้วัสดุในการเพาะ ดินพรุ : ขี้เลื่อย : รำข้าว : ดีเกลือ อัตรา 50 : 50 : 6 : 0.2 โดยน้ำหนักแห้ง มีวิธีการเปิดดอก 3 แบบ ดังนี้

วิธีการที่ 1 การกรีดถุงเก็บดอกตลอด

วิธีการที่ 2 การเปิดถุงเก็บดอกวันที่ 1 แล้วเปลี่ยนถุงอัดลงตะกร้าคลุมผิวหน้าด้วยดินพรุ

วิธีการที่ 3 การเปลี่ยนถุงอัดลงตะกร้าคลุมผิวหน้าด้วยดินพรุโดยตรง

2.4 ช่วงที่ 4 ดำเนินการปี 2530 – 2531 การศึกษาขนาดของไม้ยางพาราหมดสภาพให้น้ำยาที่เหมาะสมที่มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป สำหรับเพาะเห็ดหูหนูพันธุ์พื้นเมือง (*Auricularia* sp.) และเห็ดหูหนูพันธุ์เชิงการค้า (*Auricularia polytricha*) บนฟ่อนไม้ยางพารายาว 100 เซนติเมตร เส้นผาศูนย์กลางขนาด 5 – 10 , 10 – 15 และ 15 – 20 เซนติเมตร

2.5 ช่วงที่ 5 ดำเนินการในปี 2534 – 2535 ศึกษาการใช้ขี้เลื่อยไม้ยางพาราและขี้ฝ้ายเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน วางแผนการทดลองแบบ RCB 3 ดำรับการทดลอง 7 ซ้ำ โดยในแต่ละสูตรหมักเป็นเวลา 8 วัน นำขึ้นชั้นในโรงเรือนอบไอน้ำด้วยความร้อนอุณหภูมิ 60 – 62 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 ชั่วโมง เมื่ออุณหภูมิ ลดลง 38 องศาเซลเซียส โรยเชื้อเห็ดฟางปริมาณ 2.5 เปอร์เซ็นต์ ดังนี้

ดำรับที่ 1 ใช้ ขี้เลื่อย : ขี้ฝ้าย : รำ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 80 : 20 : 10 : 5

ดำรับที่ 2 ใช้ขี้เลื่อย : ขี้ฝ้าย : รำ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 60 : 40 : 10 : 5

ดำรับที่ 3 ใช้ขี้เลื่อย : ขี้ฝ้าย : รำ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 20 : 80 : 10 : 5

2.6 ช่วงที่ 6 ดำเนินการในปี 2536 – 2537 ศึกษาระยะเวลาที่เหมาะสมในการหมักเศษเหลือจากปาล์มน้ำมันเพื่อเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน โดยการหมักเศษเหลือปาล์มน้ำมันส่วนที่เป็นทะลายเปล้าปาล์มน้ำมัน ด้วยการเติมปูนแคลเซียมคาร์บอเนต 5 % ยูเรีย 0.5 % โดยน้ำหนัก หมักจนครบ 1,3 และ 5 เดือนแล้วเติมรำข้าว 5 % โดยน้ำหนัก หมักทิ้งไว้ 1 คืน ย้ายเข้าโรงเรือนอบไอน้ำที่อุณหภูมิ 55 – 57 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 ชั่วโมง แล้วจึงใส่เชื้อเห็ดฟาง เพื่อเก็บผลผลิต

2.7 ช่วงที่ 7 ดำเนินการ ปี 2539 - 2542 ศึกษาระยะเวลาเก็บรักษาเชื้อเห็ดฟางในน้ำกลั่นนิ่งฆ่าเชื้อ โดยทดสอบเชื้อเห็ดฟางเบอร์ 6 ที่เก็บรักษาในน้ำกลั่นนิ่งฆ่าเชื้อนาน 1, 3, 6, 12, 15 และ 18 เดือน ขยายเส้นใยในปุ๋ยหมักและเพาะด้วยขี้เลื่อยผสมขี้ฝ้ายในโรงเรือน

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ผลการศึกษาการพัฒนาเห็ดในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เริ่มดำเนินการตั้งปี 2525 – 2546 โดยการดำเนินงานออกเป็น 8 ช่วง จากการทดลอง พบว่า

1. การทดลองการนำท่อนไม้อย่างพารา เพาะเห็ดหูหนู เพาะเห็ดนางรม การนำขี้เลื่อยไม้อย่างพารา เพาะเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรมภูฐาน เห็ดตีนแรด และการใช้ฟางข้าวเพาะเห็ดฟาง พบว่าสามารถผลิตเห็ดได้ทุกชนิด

2. การใช้ดินพรุและขี้เลื่อยไม้อย่างพาราเป็นวัสดุเพาะเห็ด นางฟ้า เห็ดนางรมและตีนแรด ผลิตเห็ดที่ได้แต่ละชนิดไม่มีความแตกต่างกัน

3. การเพาะเห็ดนางฟ้าสามารถเพาะเห็ดได้ทั้งในและนอกโรงเรือน ผลผลิตที่ได้ไม่มีความแตกต่างกัน และวิธีการเปิดดอกโดยการกรีดถุงจะให้ผลผลิตคุ้มค่ากว่า วิธีอื่นทั้งในและนอกโรงเรือน

4. ไม้อย่างพาราหมดสภาพให้น้ำยางอายุมากกว่า 20 ปี สามารถใช้เพาะเห็ดหูหนูพันธุ์การค้าได้ แต่ไม่สามารถเพาะเห็ดหูหนูพันธุ์พื้นเมืองได้ และไม้อย่างขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 – 10, 10 – 15 เซนติเมตร สามารถเพาะเห็ดได้ผลผลิต 734.17 และ 650.95 กรัม/พื้นที่ผิว 1 ตารางเมตร อย่างไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

5. การใช้ขี้เลื่อยไม้อย่างพาราและขี้ฟ้ายเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน ในอัตราส่วน ขี้เลื่อย : ขี้ฟ้าย : รำ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 20 : 80 : 10 : 5 ให้ผลผลิตปริมาณดอกเห็ดมากที่สุด เท่ากับ 23.52 กก. รองลงมา ในตำรับที่ 2 ใช้ขี้เลื่อย : ขี้ฟ้าย : รำ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 60 : 40 : 10 : 5 เท่ากับ 17.81 กก. และตำรับที่ 1 ใช้ขี้เลื่อย : ขี้ฟ้าย : รำ : แคลเซียมคาร์บอเนต ในอัตราส่วน 80 : 20 : 10 : 5 ให้ผลผลิตน้อยสุดเท่ากับ 12.66 กก. ต่อขี้เลื่อยและขี้ฟ้ายแห้ง น้ำหนัก 100 กก.

6. การใช้ทะเลสาบเปล่าปาล์มน้ำมันหมักกับขี้เลื่อยเพาะเห็ดฟางในโรงเรือนนาน 1 เดือน ผสมขี้เลื่อยและอาหารเสริมได้ผลผลิตเห็ดฟางมากที่สุดเท่ากับ 10.25 กิโลกรัมเมื่อเทียบกับน้ำหนักผลผลิตเห็ดของทั้ง 3 กรรมวิธี คือ หมักที่ 3 เดือนและ 5 เดือน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อผลการใช้ทะเลสาบเปล่าปาล์มน้ำมันหมักปิดทับด้วยขี้ฟ้ายหมักเพาะเห็ดฟางในโรงเรือนพบว่าการใช้ ทะเลสาบเปล่าปาล์มน้ำมันหมักนาน 1 เดือน ปิดทับด้วยขี้ฟ้ายหมักให้ผลผลิตดีที่สุดคือ 34 กิโลกรัม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการหมักนาน 3 และ 5 เดือน เนื่องจากขี้ฟ้ายหมักมีธาตุอาหารบางชนิดสูงเป็นแหล่งอาหารที่ดีของเห็ดฟาง ผลการใช้ทะเลสาบเปล่าปาล์มน้ำมันหมักเปรียบเทียบกับการใช้ทะเลสาบเปล่าปาล์มน้ำมันปิดทับด้วยขี้ฟ้ายหมักเพาะเห็ดฟางในโรงเรือนพบว่าการใช้ขี้ฟ้ายหมักปิดทับบนทะเลสาบเปล่าปาล์มน้ำมันหมักนาน 1, 3 และ 5 เดือนกับไม่ปิด ได้ผลผลิตเห็ดฟางมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และระยะเวลาที่ใช้หมักก็ทำให้ได้ผลผลิตมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถ้าเพาะเห็ดฟางโดยมีขี้ฟ้ายหมักปิดทับระยะเวลาที่ใช้ในการหมักทุกกรรมวิธีคือ 1, 3 และ 5 เดือน ให้ผลผลิตอย่างมีความแตกต่างทางสถิติในแต่ละกรรมวิธี การปิดหน้าด้วยขี้ฟ้ายหมักกับระยะเวลาที่ใช้ในการหมักมีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อผลผลิตเห็ดฟางที่ได้ วิธีการและระยะเวลาหมักเศษเหลือปาล์มน้ำมันที่นำไปแนะนำให้เกษตรกรใช้เศษที่เหลือจากปาล์มน้ำมันเพาะเห็ดฟาง แทนการใช้ขี้ฟ้ายซึ่งเป็นวัสดุเพาะที่มีราคาแพงและหายาก

7. ศึกษาระยะเวลาเก็บรักษาเชื้อเห็ดฟางในน้ำกลั่นนิ่งฆ่าเชื้อ โดยทดสอบเชื้อเห็ดฟางเบอร์ 6 ที่เก็บรักษาในน้ำกลั่นนิ่งฆ่าเชื้อนาน 1, 3, 6, 12, 15 และ 18 เดือน ขยายเส้นใยในปุ๋ยหมักและเพาะด้วยขี้เลื่อยผสมขี้ฟ้ายในโรงเรือน ขยายเส้นใยในปุ๋ยหมักและเพาะด้วยขี้เลื่อยผสมขี้ฟ้ายในโรงเรือน ให้ผลผลิตได้ 20 – 25 กก./วัสดุเพาะ 100 กก.

สรุป

จากการศึกษางานเห็ดในโครงการศูนย์ศึกษาพืชมงคล สรุปได้ว่า การเพาะเห็ดไม่ว่าจะเพาะด้วยท่อนไม้อย่างพาราหมดอายุให้น้ำยาง ในอาหารเชื้อเลี้ยงในถุงพลาสติกในการเพาะเห็ดสกุลนางรม หูหนู ตีนแรด อื่นๆ และการเพาะเห็ดฟางด้วยทะลายเปลปาล์ม น้ำมันหรือเชื้อเลี้ยงผสมวัสดุเพาะอื่นๆ ได้มีการขยายพื้นที่เพาะออกไปนอกศูนย์ศึกษาการพัฒนาพืชมงคลเพิ่มมากขึ้นสู่เกษตรกร ทำให้มีรายได้จากการเพาะเห็ดมากขึ้น มีอาหารเห็ดที่มีคุณค่าช่วยเด็กเล็ก และผู้ขาดสารอาหารมีสุขภาพดีขึ้น ดังนั้นโอกาสจะขยายการผลิตเห็ดย่อมมีเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องวางแผนขยายตลาดสู่ตลาดประเทศเพื่อนบ้านต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- อัจฉรา พยัพพานนท์ ประเสริฐ วุฒิคัมภีร์ และพันธวิ ภัคดีดินแดน. 2527. การใช้ดินพรุเพาะเห็ด. ในรายงานผลงานวิจัย กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 1-13.
- อัจฉรา พยัพพานนท์ ประเสริฐ วุฒิคัมภีร์ และพันธวิ ภัคดีดินแดน. 2529. การเพาะเห็ดนางฟ้าในโรงเรือนและนอกโรงเรือน. ในรายงานผลงานวิจัย กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 153-163.
- อัจฉรา พยัพพานนท์ ประเสริฐ วุฒิคัมภีร์ และสัญญาชัย ตันตยาภรณ์. 2531. ขนาดของไม้อย่างพาราในการเพาะเห็ดหูหนูพันธุ์พื้นเมือง. ในรายงานผลงานวิจัย กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 31-40.
- อัจฉรา พยัพพานนท์ และสัญญาชัย ตันตยาภรณ์. 2535. การใช้เชื้อเลี้ยงไม้อย่างพาราและเชื้อฟ้ายเพาะเห็ดฟางในโรงเรือน. ในรายงานผลงานวิจัยของ กลุ่มงานจุลชีววิทยาประยุกต์ กองโรคพืชและจุลชีววิทยา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 73-84.
- อัจฉรา พยัพพานนท์ ปยฉัตร ธนพฤตสมบัติ และสัญญาชัย ตันตยาภรณ์. 2536. ศึกษาระยะเวลาในการหมักเศษเหลือปาลมน้ำมัน. ในรายงานผลงานวิจัยของ กลุ่มงานจุลชีววิทยาประยุกต์ กองโรคพืชและจุลชีววิทยากรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 51-66.
- อัจฉรา พยัพพานนท์. 2540. ศึกษาการเก็บรักษาเชื้อเห็ดฟางในน้ำกลั่นหนึ่ง. ในรายงานการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 23. วันที่ 20-22 ต.ค. 2540 ณ โรงแรมโลตัส ปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ หน้า 878 -879